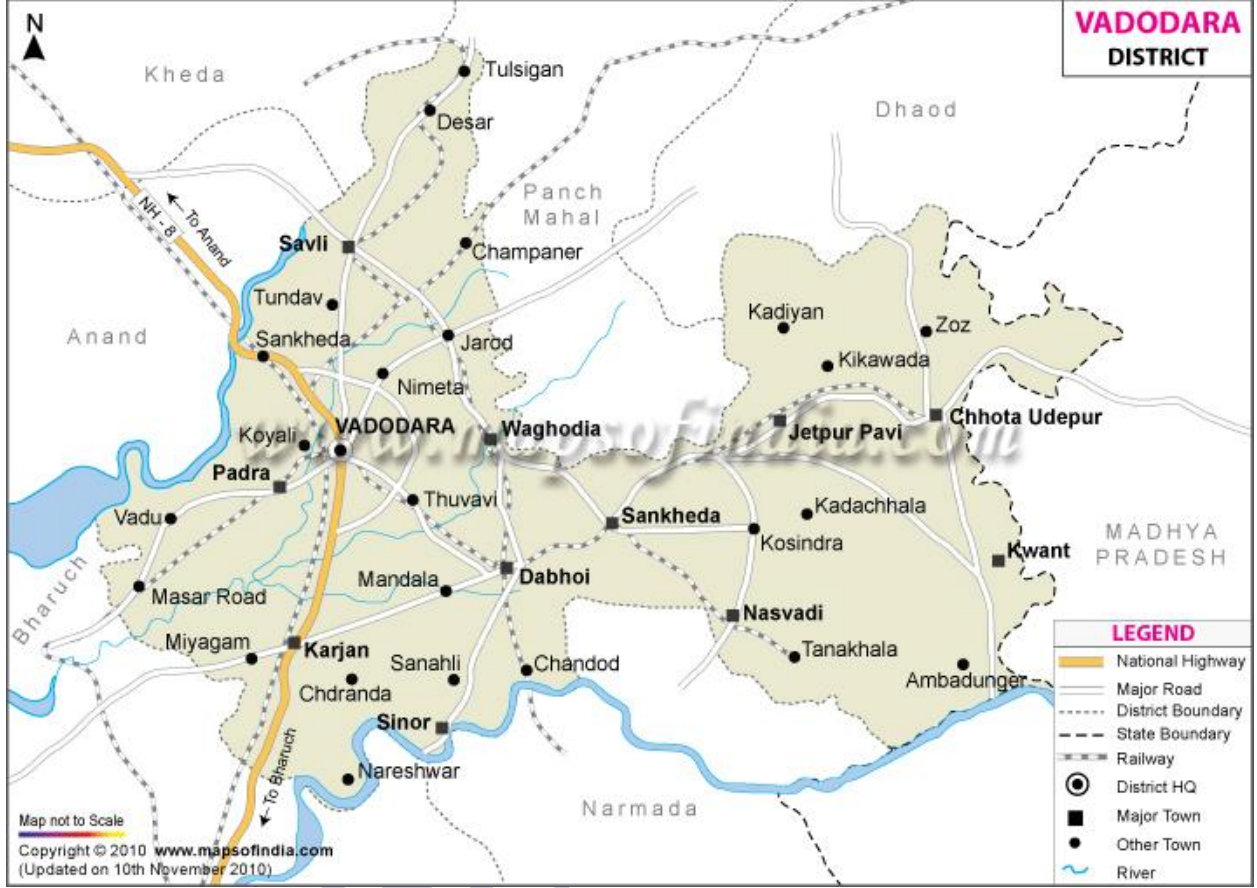

વડોદરા જિલ્લો

- ❖ વડોદરા ભારત દેશના પશ્ચિમ ભાગમાં આવેલા ગુજરાત રાજ્યના મધ્ય ભાગમાં આવેલો એક જિલ્લો છે.
- ❖ વડોદરા જિલ્લાની આજુબાજુ ઉત્તરે ખેડા અને પંચમહાલ જિલ્લાની, પૂર્વમાં છોટાઉદેપુર જિલ્લાની, દક્ષિણમાં નર્મદા અને ભરૂચ જિલ્લાની અને પશ્ચિમમાં આણંદ જિલ્લાની સરહદ આવેલી છે.
- ❖ વડોદરા ઢાઢર અને નર્મદા વચ્ચેનો ' રેગુર' પ્રકારની જમીનવાળો પ્રદેશ કાનમ પ્રદેશ તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ ક્ષેત્રફળ :- ૪,૩૧૨ ચો .કિમી
- ❖ સ્થાપના :- ૧/૫/૧૯૬૦
- ❖ વિધાનસભાની કુલ સીટો :- ૧૩ {સાવલી, વાઘોડીયા, છોટાઉદેપુર (એસ.ટી), જેતપુર(એસ.ટી), સંખેડા(એસ.ટી), ડભોઇ, વડોદરા(એસ.સી), સયાજીગંજ, અકોટા, રાવપુરા, માંજલપુર, પાદરા અને કરજણ}
- ❖ વસ્તી :- ૪૧,૬૫,૬૨૬ (૨૦૧૧ મુજબ)
- ❖ અક્ષર જ્ઞાન :- ૭૮.૯૨ %

- ❖ સ્ત્રી પુરૂષ પ્રમાણ:-૯૩૪(૬૨ હજારે)
- ❖ મુખ્ય મથક :- વડોદરા
- ❖ તાલુકાઓ : -૮ (૧)પાદરા, (૨)વડોદરા, (૩)કરજણ, (૪)ડભોઇ, (૫)વાઘોડિયા, (૬)સાવલી, (૭)શિનોર(૮) દેસર
- ❖ તાલુકા પંચાયતની કુલ સીટો :- ૮ (બેઠકો -૨૦૭)(ભાજપ-૭૧, કોંગ્રેસ-૧૬૪, અન્ય-૦૯)(વડોદરા - ૩૬, ડભોઇ-૨૦, વાઘોડીયા-૨૦,સાવલી-૨૨ શિનોર-૧૬,કરજણ-૨૦,પાદરા-૨૬ અને દેસર-૧૬)
- ❖ જિલ્લા પંચાયતની કુલ સીટો :-૩૧(ભાજપ-૧૦, કોંગ્રેસ-૨૧, અન્ય-૦)
- ❖ જિલ્લા પંચાયત પ્રમુખ :- ઘનશ્યામભાઈ પટેલ
- ❖ જિલ્લા પંચાયત ઉપપ્રમુખ :- આઈ.યુ.પટેલ
- ❖ વડોદરા મ્યુનિસિપલ કોર્પોરેશન ની કુલ વોર્ડ :- ૧૯ (સભ્યો- ૭૬)(ભાજપ-૫૮, કોંગ્રેસ-૧૪ અન્ય-૪)
- ❖ વડોદરાના મેયર :-
- ❖ વડોદરાના ડેપ્યુટી મેયર :-
- ❖ નગરપાલિકાની સંખ્યા અને વોર્ડ- ૨ ડભોઇ- ૯(૩૬)(ભાજપ-૪, કોંગ્રેસ-૨૮, અન્ય-૪)અને પાદરા-૭ (૨૮) (ભાજપ-૨૩, કોંગ્રેસ-૦૩, અન્ય-૨)
- ❖ ગામડાંઓ :- ૬૫૮
- ❖ ગ્રામપંચાયત :-
- ❖ ડેરી ઉદ્યોગ :- બરોડા ડેરી , સુગમ ડેરી (વડોદરા)
- ❖ રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ :- નં.-૪૮ આ જિલ્લામાંથી પસાર થાય છે. તથા રાષ્ટ્રીય ધોરી નં.-૧ વડોદરા અને અમદાવાદને જોડે છે.
- ❖ આરટીઓ નં. :- GJ-06 અને GJ-29
- ❖ પાક:- કપાસ,ડાંગર,જુવાર,મગફળી,ઘઉં,બાજરી
- ❖ ઉદ્યોગ:- ગરમ કાપડ, રસાયણ, દવાઓ, કાચ, એન્જીનીયરીંગ, રાસાયણિક ખાતર,મત્સ્ય,ડેરી ઉદ્યોગ અને પ્રોટ્રોકેમિકલ્સ
- ❖ કારખાનું :-
 - ઈ.સ. ૧૯૬૨માં રાસાયણિક ખાતર બનાવવાનું એશિયાનું સહકારી ક્ષેત્રે ચાલતું સૌથી મોટું કારખાનું ગુજરાત સ્ટેટ ફર્ટીલાઈઝર કોર્પોરેશન કેમિકલ્સ (જીએસએફસી)ની સ્થાપના કરવામાં આવી.
 - ઈ.સ. ૧૯૬૫માં કોચલીમાં ખનીજ તેલ શુદ્ધીકાર્નની રીફાઈનરી સ્થાપવામાં આવી.
 - ઈ.સ. ૧૯૬૯માં ભારતમાં સૌપ્રથમ ઇન્ડિયન પ્રોટ્રોકેમિકલ્સ કોર્પોરેશન લિમિટેડ (આઇપીસીએલ)ની સ્થાપના કરવામાં આવી હતી.
 - વડોદરામાં એલેમ્બિકનું દવા બનાવવાનું કારખાનું આવેલું છે.

- વાઘોડિયામાં ગુજરાત સાઈકલ્સ લિમિટેડ સાઈકલ બનાવવાનું કારખાનું આવેલું છે.
- ❖ ખનીજ:- ખનીજતેલ, કોસ્ટિક સોડા ખાર,આરસ, કેલ્સાઈટ અને ચૂનાના પથ્થર પણ મળી આવે છે.
- ❖ ઉચ્ચ શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ :-
 - મહારાજા સયાજીરાવ યુનિવર્સિટી, વડોદરા (સ્થાપના-૧૯૫૦)
 - સુમનદીપ યુનિવર્સિટી, વાઘોડિયા
 - સરકારી મેડીકલ કોલેજ, વડોદરા
 - મંગળ ભારતી ગ્રામ વિદ્યાપીઠ, ગોલભાખરી
 - સુમનદીપ વિદ્યાપીઠ, પીપળીયા, વડોદરા
 - નવરચના યુનિવર્સિટી, વડોદરા
 - ગવર્મેન્ટ મેડીકલ તેમ જ જીએમઇઆર એસ મેડીકલ કોલેજ (વડોદરા
 - પારૂલ મેડીકલ કોલેજ વાઘોડિયા
- ❖ સંશોધન કેન્દ્ર :-
 - ગુજરાત આલ્કલીઝ એન્ડ કેમિકલ લિમિટેડ
 - ગુજરાત એનર્જી ડેવલપમેન્ટએજન્સી
 - ગુજરાત એન્જિનીયરીંગ રિસર્ચ ઇન્સ્ટીટ્યુટ
 - ગુજરાત કમ્યુનિકેશન એન્ડ ઇલેક્ટ્રોનિક્સ લિમિટેડ
- ❖ નદીઓ:- વિશ્વામિત્રી, ઢાઢર, ઓરસંગ, હીરણ,ભૂખી, ભારજ ,ગોમા,મેસરી, મહી
- ❖ પર્વતો:- છોટાઉદેપુરની ટેકરીઓ
- ❖ સિંચાઈ યોજના :- આજવા બંધ
- ❖ રાષ્ટ્રીય ધોરીમાર્ગ :- નંબર-૪૮ જિલ્લામાંથી પસાર થાય છે. રાષ્ટ્રીય ધોરી માર્ગ નંબર-૧ વડોદરાને અમદાવાદથી જોડે છે.
- ❖ વાવ :- નવલખી વાવ (વડોદરા) હીરા ભાગોળની વાવ (ડભોઇ)
- ❖ તળાવ :- આજવા , સુરસાગર મુહમ્મદ તળાવ (વડોદરા),ડભાસા તળાવ, દશાપુરાનું તળાવ (પાદરા) અને નાગેશ્વર તળાવ, તેન તળાવ(ડભોઇ)
- ❖ અગત્યના સ્થળો :- છોટાઉદેપુર,ડભોઇ ,સંખેડા,બાવજા ,વાઘોડિયા ,પાદરા ,કરજણ
- ❖ જોવાલાયક સ્થળો :- લક્ષ્મીવિલાસ પેલેસ (વડોદરા) હીરા ભાગોળની વાવ , સુરસાગર તળાવ, આજવા તળાવ, મોહમદ તળાવ ,પ્રતાપ વિલાસ પેલેસ, કિર્તીમંદિર, કમાટીબાગ, કાયાવરોહણ, સંખેડા,ચાંદોદ, વડોદરા મ્યુઝીયમ, રાધાવલ્લભમંદિર

વિશેષ નોંધ :

- ❖ વડોદરા પેશ્વા ગાયકવાડ ની રાજધાની હતી.
- ❖ વડોદરા શહેર વિશ્વામિત્રી નદીને કિનારે વસેલું શહેર છે.
- ❖ ગુજરાતનું પ્રથમ સ્માર્ટ બસ સ્ટેશન વડોદરા છે.

- ❖ વડોદરા ' મહેલોના શહેર ' તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ વડોદરા એમ.એસ.યુનિવર્સિટી તથા સરકારી મેડીકલ કોલેજ આવેલી છે.
- ❖ ગુજરાતનું સૌથી મોટું પુસ્તકાલય સેન્ટ્રલ લાઈબ્રેરી, વડોદરામાં આવેલી છે.
- ❖ ગુજરાત ઈકોલોજીકલ કમીશન વડોદરામાં આવેલ છે.
- ❖ રેલ્વે ટ્રેઈનીંગ કોલેજ વડોદરામાં આવેલી છે.
- ❖ લાલ રંગનો ડોલોમાઈટ આરસ છુછાપુરમાં આવેલ છે.
- ❖ ગુજરાત ઉર્જા વિકાસ નિગમ અને ગુજરાત ઈકોલોજી કમિશન સંસ્થા વડોદરામાં આવેલી છે.
- ❖ શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિમાં વડોદરા અગ્રેસર રહ્યું છે.
- ❖ વડોદરા રાજ્યમાં સયાજીરાવ ગાયકવાડે ફરજીયાત પ્રાથમિક શિક્ષણ કર્યું હતું.
- ❖ વડોદરામાં આઈ.પી.સી.એલ રીફાઈનરી (પેટ્રોલ બનાવટો) આવેલી છે.
- ❖ વડોદરામાં બાજવા ખાતે જી.એસ.એફ.સી. ખાતરનું મોટામાં મોટું કારખાનું આવેલું છે.
- ❖ સારાભાઈ કેમિકલ્સ (દવાઓ અને મશીનરી બનાવવાનું કારખાનું) તથા એલેમ્બિક (દવાઓ બનાવવાનું કારખાનું) આવેલું છે. એલેમ્બિક કેમિકલ્સ વર્કસ કંપની લીમીટેડની સ્થાપના ત્રિભુવનદાસ ગજજરે કરી હતી.
- ❖ ગુજરાતનું સૌપ્રથમ રેડિયો કેન્દ્ર વડોદરામાં મહારાજા સયાજીરાવ ગાયકવાડે શરૂ કર્યું હતું.
- ❖ વડોદરા જિલ્લો કપાસના ઉત્પાદનમાં પ્રથમ સ્થાને આવે છે.
- ❖ વડોદરા નજીક આજવામાં વિશ્વામિત્રી નદી પર બંધ બાંધવામાં આવ્યો છે.
- ❖ ચાંદોદ એ દક્ષિણના કાશી તરીકે ઓળખાતું અને પિતૃશ્રાદ્ધ માટે જાણીતું સ્થળ છે. અહીં નર્મદા, ઓરસંગ અને કરજણ નદીઓનો સંગમ થાય છે.
- ❖ ડભોઈ (દર્ભવતી)નો કિલ્લાનો આકાર સ્વસ્તિક જેવા આકારનો હીરા નામના સલાટના નામ પરથી કિલ્લાનો પૂર્વ દરવાજો હીરા ભાગોળ તરીકે ઓળખાય છે.
- ❖ વડોદરાનો ' લીલો ચેવડો ' અને ' ભાખરવડી ' પ્રખ્યાત છે.
- ❖ કોચલીમાં ઈ.સ.૧૯૬૫માં ખનીજતેલ શુદ્ધિકરણની રીફાઈનરી સ્થાપવામાં આવી હતી. અંકલેશ્વરમાંથી નીકળતા ખનીજતેલને આ રીફાઈનરીમાં શુદ્ધ કરવામાં આવે છે.
- ❖ ગંધાર તેલક્ષેત્ર વડોદરા જિલ્લામાં આવેલું છે.
- ❖ ગુજરાતમાં સૌપ્રથમ ફાઈન આર્ટસ કોલેજની સ્થાપના વડોદરામાં થઈ હતી.

gnanbhandar.com